

НЕБЕЗПЕЧНІСТЬ ЕКСПЕРТНОЇ МАНІПУЛЯЦІЇ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ НЕМОЖЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ ПОСТАВЛЕНИХ ПЕРЕД ЕКСПЕРТОМ ПИТАНЬ

Боровик Андрій

*кандидат юридичних наук, доцент, відмінник освіти України,
віце-президент з наукової роботи,
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

Верхотурова Мар'яна

*кандидат історичних наук, доцент,
завідувач відділу організаційного забезпечення
наукових проєктів і міжнародної діяльності
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

Потрібно визнати, що навіть сьогодні, у час прогресу та наукових технологій існують випадки коли експерти не можуть вирішити задачу, що поставлена перед ними слідчими чи прокурорами в межах розслідування кримінального провадження. І ці питання зумовлює не один, а декілька чинників.

Під час війни, особливу увагу хочеться звернути на питання неможливості проведення балістичних експертиз через небезпеку певних експертних маніпуляцій.

Ця обставина іноді не дозволяє експерту здійснити весь комплекс дій, передбачених методикою. Тобто. представлені об'єкти, і навіть питання, поставленої експертизи, загалом зрозумілі експерту, проте окремі особливості досліджуваних матеріалів не відповідають такому основоположному принципу використання спеціальних знань, як безпека, адже згідно статті 3 Конституції України: «Людина, її життя і здоров'я, недоторканість та безпека вважаються в Україні найвищою соціальною цілісністю» [1].

Зокрема, бронебійні патрони, з кулею спорядженою отруйною речовиною калібру 7,92 мм виробництва Німеччини до 1945 року з маркуваннями «40 26h auh», «WaA 700» та стилізованим зображенням орла зі свастикою, призначені для знищення екіпажів танків; патрони 7,62x39 мм та 5,45x39 мм без маркування, які можуть бути споряджені гекогеном або іншою вибуховою речовиною; патрони калібру 9 мм Parabellum, виробництва Німеччини до 1945 року, які можуть бути

споряджені нітрогліцерином – під час проведення балістичної експертизи досліджуються лише у частині визначення групової та видової приналежності [2, с. 70]. Демонтаж і відстріл таких патронів категорично заборонено у зв'язку з небезпечністю для життя та здоров'я експерта.

Таким чином, поставлене експерту питання щодо придатності зазначених патронів для стрільби вирішити неможливо.

Якщо ж вирішення зазначеного питання є необхідним для повного, всебічного та об'єктивного дослідження доказів в межах кримінального провадження то прокурору та слідчому доцільно встановити:

1) якими саме положеннями (методикою, відомчою інструкцією з техніки безпеки тощо) продиктовано дії (бездіяльності) експерта;

2) чи існує відомий експерту порядок, можливо, не передбачений конкретною методикою, що дозволяє убезпечити представлені об'єкти чи процес експертного дослідження.

Література:

1. Конституція України: електронний ресурс: режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 15.05.2024).

2. A. Vorovyk, A. Rubis. Features of the prosecutors' assessment of the expert's decision containing conclusions on the impossibility of solving issues on the substances. *KELM: knowledge, education, law, management*. 2021. № 1(37). P. 66–73. DOI:<https://doi.org/10.51647/kelm.2021.1.2.11>